

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a II-a

HOTĂRÂREA

în Cauza Boc împotriva României

(Cererea nr. 33353/96)

Strasbourg

17 decembrie 2002

Devenită definitivă la 17.03.2003

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Boc împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

J.-P. COSTA, *președinte*,
A.B. BAKA,
GAUKUR JÖRUNDSSON,
L. LOUCAIDES,
ÎMPOTRIVA BÎRSAN,
M. UGREKHELIDZE,
A. MULARONI, *judcători*,

și S. DOLLÉ, *grefier*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 3 decembrie 2002,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 33353/96, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Victoria Boc (*reclamanta*), a sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului (“Comisia”) la data de 15 noiembrie 1994 în temeiul fostului art. 25 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanta este reprezentată de A. Vasiliu, avocată la București Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de doamna Cristina Tarcea, agent guvernamental al Ministerului de Justiție.

1. Reclamanta pretindea în special că refuzul Curții supreme de justiție din 9 aprilie 1996 de a recunoaște tribunalelor competența pentru a soluționa o acțiune în revendicare precum și puterea acordată procurorului general pentru a anula o decizie definitivă, fără a fi reținut de nici un termen, erau contrare articolului 6 alin. 1. În plus , reclamanta se plânge că această hotărâre a avut drept scop aducerea de atingere dreptului său cu privire la respectarea bunurilor sale, așa cum a fost recunoscut de articolul 1 din Protocolul nr. 1.

2. Cererea a fost transmisă Curții la 1 noiembrie 1998, data de intrare în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție (articolul 5 alineatul 2 din Protocolul nr. 11). La 2 octombrie 2000, prevalându-se de prevederile articolului 29 alineatul 3 din Convenție , Curtea a decis că admisibilitatea și fondul cazului vor fi examinate împreună.

3. La 1 noiembrie 2001, Curtea a modificat compoziția secțiunilor sale (articolul 25 alineatul 1 din regulament). Prezenta cerere a fost atribuită celei de-a doua secțiuni astfel remaniată (articolul 52 alineatul 1).

4. Atât reclamanta cât și Guvernul au depus observații scrise cu privire la admisibilitatea și la fondul cazului (articolul 59 alineatul 1 din regulament).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

7. Reclamanta s-a născut în anul 1924 și locuiește în București.

5. între 1935 și 1938, tatăl reclamantei a construit un imobil situat în București.

6. În 1950, Statul a luat în posesia imobilul invocând decretul de naționalizare nr. 92/1950. Motivele acestei privări de proprietate nu au fost niciodată notificate părinților reclamantei. Aceștia au fost cu toate acestea autorizați să rămână într-unul din apartamentele imobilului, ca și chiriași ai Statului.

A. Prima acțiune în revendicare

7. În 1993, în calitate de moștenitoare, reclamanta a revendicat printr-o acțiune civilă introdusă la Tribunalul de primă instanță din București bunul menționat mai sus. Interesatul, a declarat că în virtutea decretului nr. 92/1950, bunurile salariaților nu puteau fi naționalizate și că tatăl său era contabil la momentul naționalizării imobilului.

8. Prin sentința din 30 martie 1994, tribunalul de primă instanță din București a dat curs cererii reclamantei și și-a confirmat dreptul de proprietate asupra apartamentului pe care îl ocupa în calitate de chiriaș al statului și asupra terenului aferent, ordonând statului să nu-i mai împiedice niciodată beneficierea de dreptul său.

9. Reclamanta a introdus apel împotriva acestei sentințe, pe motiv că tribunalul nu dispusese decât restituirea apartamentului pe care îl ocupa în calitate de locatar și nu întregul imobil naționalizat. Primăria din București a introdus de asemenea recurs pe motiv că tribunalele nu erau competente pentru a analiza aplicarea așa-zisului decret de naționalizare.

10. Prin decizia din 29 noiembrie 1994, tribunalul județean din București a dat curs apelului reclamantei și a respins apelul primăriei din București, dispunând restituirea întregului imobil și a terenului aferent reclamantei. În absența recursului, sentința a devenit definitivă și irevocabilă nemaiputând fi atacată pe calea recursului obișnuit.

11. Prin decizia administrativă din 30 martie 1995, primăria din București a decis să se restituie reclamantei întregul imobil revendicat, precum și terenul aferent.

12. La o dată neprecizată, procurorul general al României a format un recurs în anulare în fața Curții Supreme de Justiție, pe motiv că judecătorii își depășiseră competențele examinând legalitatea aplicării decretului 92/1950.

13. Prin hotărârea din 9 aprilie 1996, Curtea Supremă de Justiție a primit recursul în anulare, a destituit sentința din 30 martie 1994 și decizia din 29 noiembrie 1994 și, pe fond, a respins acțiunea în revendicare a reclamantei. Aceasta a constatat că statul își apropiase bunul în chestiune în virtutea decretului de naționalizare 92/1950 și a considerat că aplicarea acestui decret nu putea fi controlată de către tribunale. În consecință, le tribunalul de primă instanță din București nu putuse să-și pronunțe sentința constatând că reclamanta era adevăratul proprietar al bunului decât încălcând atribuțiile puterii legislative. Curtea Supremă de Justiție a conchis că în orice stare a lucrurilor, noi legi trebuiau să prevadă măsuri de reparare pentru bunurile pe care statul și le apropiase în mod abuziv.

14. La 22 iulie 1996, primăria din București a anulat decizia precedentă de restituire și a ordonat reintegrarea imobilului în cauză în patrimoniul de stat.

B. Cea de-a doua acțiune în revendicare

15. La 12 ianuarie 1998, reclamanta a format o nouă acțiune în revendicare a imobilului naționalizat, în întâmpinarea primăriei din București . Aceasta a solicitat tribunalului să constate că titlul de proprietate al statului era nul și că imobilul nu era cuprins de legea 112/95.

16. Prin sentința din 21 aprilie 1998, tribunalul de primă instanță din București a respins cererea reclamantei în baza autorității materiei judecate.

17. Reclamanta a introdus apel împotriva acestei decizii. Prin decizia din 1 septembrie 1998, tribunalul județean din București a dat curs apelului acestuia, considerând că nu exista autoritatea materiei judecate în speță, și a hotărât să retrimită cauza în fața tribunalului județean din București .

18. Prin decizia din 12 ianuarie 1999, tribunalul, considerând că nu era competent pentru judecarea unei astfel de acțiuni, având în vedere valoarea imobilului, a decis să trimită cauza la tribunalul județean din București .

19. Prin decizia din 14 mai 1999, tribunalul județean a admis acțiunea în revendicare a reclamantei și a ordonat autorităților de stat să restituie imobilul reclamantei.

20. Primăria din București și reclamanta au introdus un apel împotriva acestei decizii. O cerere de intervenție pentru susținerea apelului primăriei a fost introdusă de S.E. și S.G, locatarii susnumitului imobil..

Prin decizia din 14 ianuarie 2000, curtea de apel din București a respins apelurile precum și cererea de intervenție.

21. Primăria din București și intervenienții au introdus un recurs împotriva acestei decizii, care a fost respins prin hotărârea din 13 octombrie 2000 ca nefondat în ceea ce privea primăria și tardiv în ceea ce privea intervenienții. Astfel, decizia din 14 mai 1999 a tribunalului județean din București , dispunând restituirea imobilului reclamantei a devenit definitivă.

22. Prin decizia administrativă din 16 august 2001, primăria din București a decis restituirea imobilului în favoarea reclamantei. Potrivit reclamantei, primăria a condiționat restituirea la plata chiriei apartamentului pe care aceasta îl ocupa în calitate de reclamant.

Urmăriri penale întreprinse de S.E și S.G. contra reclamantei

23. În 2000, S.E. și S.G. au întocmit o plângere generală împotriva reclamantei pentru escrocherie și fals și uz de fals, pe motiv că reclamanta ar fi prezentat înaintea tribunalelor interne documente false care atestau calitatea sa de moștenitoare.

24. Prin ordinul din 11 mai 2000, parchetul de pe lângă tribunalul de primă instanță din sectorul 1 din București a decis neurmărirea.

25. S.E. și S.G. au întocmit o plângere împotriva acestui ordin, care a fost respins prin ordinul din 8 septembrie 2000 al procurorului șef al parchetului sus-menționat.

26. Prin ordinul din 31 octombrie 2000, parchetul de pe lângă tribunalul județean din București a informat reclamanta cu privire la faptul că ordinele anterioare fuseseră infirmate și că parchetul decisese continuarea urmăririlor.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

27. Prevederile legale și jurisprudența interne pertinente sunt descrise în hotărârea *Brumărescu împotriva României* ([GC], n° 28342/95, alineatele 31-44, CEDH 1999-VII).

ÎN DREPT

I. ASUPRA ADMISIBILITĂȚII

A. Asupra excepției privind pierderea calității de victimă.

28. Potrivit Guvernului, existența deciziei definitive din 14 mai 1999 a tribunalului județean din București, confirmând încă o dată dreptul său de proprietate asupra imobilului, implică, pentru reclamantă, pierderea calității de victimă în sensul articolului 34 din Convenție.

Acesta consideră că chestiunea de a ști dacă un reclamant se poate pretinde victimă a unei încălcări a Convenției se pune în toate etapele procedurii de examinare a cererii și nu doar în timpul introducerii instanței.

În cele din urmă, acesta afirmă că repararea în drept intern este definitivă și pentru acest motiv solicită Curții să șteargă cererea de pe rol.

29. Reclamanta invită Curtea să urmărească examinarea cazului. Aceasta susține că încălcarea drepturilor prevăzute de Convenție este ireversibilă ca urmare a hotărârii Curții Supreme de Justiție.

Ea afirmă că drept urmare hotărârii menționate mai sus, a fost victima unei încălcări a articolului 6 alineatul 1 din Convenție cu privire la dreptul la un tribunal, și a fost obligată să inițieze ulterior alte acțiuni în fața tribunalelor interne.

Reclamanta susține că restituirea imobilului nu implică pierderea calității sale de victimă, în sensul articolului 34 din Convenție , întrucât din decizia Curții supreme de justiție, aceasta rămâne de asemenea victimă a unei încălcări a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție . Singura problemă care s-ar putea pune, conform acesteia, ar fi suma despăgubirilor rezultând din încălcarea articolului 1, ținând cont de faptul că ea a obținut în 2001 restituirea proprietății sale.

În cele din urmă, reclamanta afirmă că ea nu a fost pusă în posesia imobilului său decât la 16 august 2001 căci, chiar dacă devenise proprietar legitim pentru a doua oară, în virtutea hotărârii definitive din 14 mai 1999 a tribunalului județean din București , primăria a condiționat punerea sa în posesie la plata chiriei apartamentului pe care îl ocupa în calitate de locatar (vezi paragraful 25 de mai sus).

30. Curtea constată că drept urmare deciziei din 14 mai 1999 menționată mai sus, reclamanta s-a văzut recunoscându-i-se pentru prima dată calitatea de proprietar asupra imobilului în cauză (vezi paragrafele 22-25 de mai sus). Aceasta constată de asemenea că reclamanta a intrat în posesia imobilului său în virtutea deciziei administrative din 16 august 2001 a primăriei București (vezi paragraful 25 de mai sus).

31. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că reclamanta nu se poate pretinde victimă a unei încălcări a Convenției, în sensul articolului 34 menționat mai sus, decât pe perioada scursă între data hotărârii Curții Supreme de justiție (9 aprilie 1996) și data punerii sale în posesie a imobilului revendicat (16 august 2001).

Așadar, se poate respinge excepția Guvernului.

B. Asupra excepției de incompatibilitate *ratione materiae*

32. în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, Guvernul român ridică o excepție de incompatibilitate *ratione materiae* întrucât, potrivit acestuia, articolul 6 nu se aplică procedurilor extraordinare iar procedura înaintea Curții supreme de justiție, și anume recursul în anulare, făcea parte din aceasta.

33. Curtea reamintește că, pentru ca articolul 6 alineatul 1, sub rubrica sa "civilă", să poată fi aplicat, trebuie să existe o "contestare" asupra unui "drept" care poate fi pretins, cel puțin în mod în care poate fi apărut, recunoscut în dreptul intern. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă; aceasta poate implica de asemenea existența însăși a unui drept cu întinderea sa sau cu modalitățile sale de exercițiu. În plus, emiterea procedurii trebuie să fie direct determinantă pentru dreptul în chestiune (hotărârile *Masson și Van Zon împotriva Olandei* din 28 septembrie 1995, seria A n° 327-A, p. 17, alineatul 44, și *Acquaviva împotriva Franței* din 21 noiembrie 1995, seria A n° 333-A, p. 14, alineatul 46).

Ori în speță, Curtea constată că acțiunea reclamantei avea un obiect patrimonial și era fondată pe o pretinsă atingere a drepturilor sale și acestea patrimoniale, și că Curtea supremă de justiție s-a pronunțat pe fondul litigiului.

Așadar, poate fi respinsă excepția Guvernului.

Asupra fondului cererii

34. Curtea constată că cererea nu este în mod manifest nefondată în sensul articolului 35 alineatul 3 din Convenție . Aceasta constată prin urmare că nu există nici un motiv de inadmisibilitate. Se declară prin urmare cererea admisibilă.

II. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 6 ALINEATUL 1 DIN CONVENȚIE EXTRASĂ DIN ECHITATEA PROCEDURII ȘI ACCESUL LA TRIBUNAL

35. Potrivit reclamantei, hotărârea din 9 aprilie 1996 a Curții supreme de justiție a încălcat articolul 6 alineatul 1 din Convenție , care dispune :

« Orice persoană are dreptul ca pricina sa să-i fie audiată în mod echitabil (...) de către un tribunal (...) care va decide (...) contestații privind drepturile și obligațiile de caracter civil. (...) »

36. În memoriul său, reclamanta a susținut că refuzul curții supreme de a recunoaște tribunalelor competența pentru a soluționa o acțiune în revendicare este contrară dreptului la un tribunal garantat de articolul 21 din Constituția României, și articolului 3 din codul român, care guvernează refuzul justiției. În plus, aceasta afirmă că afirmația conform căreia Curtea supremă de justiție, potrivit căreia reclamanta nu era proprietara bunului în litigiu, este în contradicție cu motivul invocat de această curte pentru întâmpinarea recursului în anulare, și anume absența de competență a tribunalelor pentru a soluționa fondul litigiului.

Aceasta susține că jurisprudența creată de cazul *Brumărescu* menționat mai sus își găsește aplicarea în speță.

Pe de altă parte, ea afirmă că faptul exercitării unui recurs în anulare, la un moment nelimitat în timp și la discreția procurorului general al României, constituie o încălcare a articolului , 6 alineatul 1 din Convenție în ceea ce privește nerespectarea principiului de egalitate a armelor.

37. Guvernul roagă Curtea să constate că eventuala încălcare a fost temporară și că, începând cu 1996, reclamanta a beneficiat din plin de dreptul de acces la justiție. Acesta consideră că imixtiunile pot trece drept proporționale în scopul urmărit, în special respectarea regulilor de procedură, soluția uniformă a imobilelor naționalizate și separarea puterilor.

În ceea ce privește echitatea procedurii, acesta afirmă că reclamanta a putut să beneficieze de toate drepturile procedurale atașate la noțiunea de proces echitabil. Adaugă faptul că reclamanta a luat parte la audierea din 9 aprilie 1999 în fața Curții Supreme de justiție și că a constatat, cu această ocazie, concluziile Procuraturii solicitând respingerea recursului în anulare.

38. Curtea trebuie așadar să studieze dacă hotărârea din 9 aprilie 1996 a încălcat articolul 6 alineatul 1 din Convenție .

39. Curtea reamintește că în cazul *Brumărescu* menționat mai sus (alineatele 61-62), aceasta a conchis încălcarea articolului 6 alineatul 1, pe motiv că anularea unei decizii

definitive era contrară principiului siguranței juridice. Aceasta a concluzionat de asemenea că refuzul Curții supreme de a recunoaște tribunalelor competența pentru a examina litigii purtând, precum în cazul de față, asupra unei revendicări imobiliare, încălca articolul 6 alineatul 1 din Convenție .

40. Curtea consideră că nimic în speță nu permite distingerea, din acest punct de vedere, a prezentului caz de cel *Brumărescu*.

Începând din acel moment, Curtea consideră că aplicând astfel prevederile articolului 330 din Codul de Procedură civilă care guverna recursul în anulare, așa cum era redactat la momentul faptelor curtea supremă de justiție a ignorat prin decizia sa din 9 aprilie 1996 principiul siguranței raporturilor juridice și prin aceasta, dreptul reclamantei la un proces echitabil în sensul articolului 6 alineatul 1 din Convenție .

41. Pe lângă aceasta, excluderea prin Curtea supremă de justiție a acțiunii în revendicare a reclamantei de competența tribunalelor este în sine contrară dreptului de acces la un tribunal garantat de articolul 6 alineatul 1 din Convenție .

42. Așadar, a existat o încălcare a articolului 6 alineatul 1 în aceste două puncte.

III. ASUPRA PRESUPUSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 6 ALINEATUL 1 DIN CONVENȚIE PRIVIND IMPARȚIALITATEA ȘI LIPSA DE INDEPENDENȚĂ A CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE

43. Reclamanta se plânge de faptul că, în fața Curții supreme de justiție, cauza sa nu a fost judecată de un tribunal independent și imparțial.

Aceasta relevă mai întâi că președintele României a declarat în discursul său ținut în orașul Satu-Mare, în iulie 1994, că deciziile judiciare care dispuneau restituirea bunurilor naționalizate pe motivul ilegalității nu trebuiau să fie executate și că acest discurs a determinat o schimbare de atitudine a judecătorilor din Curtea supremă de justiție care au întâmpinat recursurile în anulare.

Reclamanta consideră că elementul obiectiv al lipsei de independență și imparțialitate este reprezentat de inamovibilitatea limitată a judecătorilor Curții supreme de justiție, care nu beneficiază de garanțiile conferite prin inamovibilitate decât pentru o perioadă de șase ani și sunt desemnați de președintele României.

În final, aceasta susține că schimbarea părerii judecătorilor care au soluționat cazul a intervenit fără justificarea ordinului obiectiv și că aceștia s-au temut de consecințele negative asupra propriului lor statut, în cazul în care aceștia vor fi continuat să aplice jurisprudența corectă.

44. Guvernul pârât susține, pe acest punct, că magistrații curții supreme de justiție îndeplinesc toate condițiile pentru a fi independenți față de puterea executivă. Acesta susține de asemenea că declarațiile președintelui României la Satu-Mare în iulie 1994 nu aveau nici o valoare constrângătoare pentru judecători Curții supreme, dar reprezentau doar o luare de poziție asupra unei probleme de actualitate la acea dată. Acesta adaugă că legea nr. 56/1993, care guverna funcționarea Curții supreme nu conține nici o dispoziție care să permită revocarea discreționară a judecătorilor sau posibilitatea de a primi recomandări sau somații din partea altor organe.

În plus, Guvernul consideră că nu există nici o dovadă a lipsei de imparțialitate a judecătorilor și că Curtea supremă poate fi considerată drept un tribunal independent și parțial, în sensul articolului 6 alineatul 1 din Convenție .

45. Curtea trebuie așadar să studieze dacă hotărârea din 31 mai 1995 a fost pronunțată de un tribunal care poate trece drept « independent și imparțial », în sensul articolului 6 alineatul 1 din Convenție .

46. Curtea constată că declarațiile Președintelui României, fără îndoială critici la adresa puterii judiciare, se adresau în primul rând administrației însărcinate cu executarea deciziilor de justiție și nu tribunalelor. Ori, nimic nu permite Curții să conchidă că în speță, declarațiile acesteia ar fi influențat judecătorii Curții supreme care au statuat în cazul reclamantei.

În ceea ce privește obligația făcută judecătorilor de a se conforma cu jurisprudența stabilită de secțiunile reunite ale Curții supreme, Curtea reamintește că « reuniunea camerelor sau secțiunilor unei jurisdicții are drept scop conferirea unei autorități speciale deciziilor de principiu cele mai importante pe care această jurisdicție trebuie să le pronunțe. Această autoritate specială – fiind vorba, ca și în speță, de o curte supremă – se impune secțiunilor izolate ale acestei jurisdicții ca și jurisdicțiilor inferioare, fără a aduce atingere dreptului lor și datoriei lor de a examina în independență completă cazurile concrete care le sunt puse la dispoziție » (vezi cazul *Pretto împotriva Italiei*, cererea nr. 7984/77, decizia Comisiei din 11 iulie 1979, Decizii și rapoarte 16, p. 93).

47. în consecință, Curtea consideră că faptul că judecătorii soluționând cazul reclamantei votaseră anterior în favoarea schimbării jurisprudenței Curții supreme , nu aduce atingere independenței și imparțialității consacrate de articolul 6 alineatul 1 din Convenție .

48. Începând de atunci, nu a existat nici o încălcare a articolului 6 alineatul 1 pe acest punct.

IV. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL 1 LA CONVENȚIE

49. Reclamanta se plânge de faptul că hotărârea din 9 aprilie 1996 a Curții supreme de justiție a avut drept efect aducerea unei atingeri dreptului său privind respectarea bunurilor sale, așa cum a fost recunoscut în articolul 1 din protocolul nr. 1, astfel formulat:

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât pe motivul utilității publice și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale de drept internațional.

Prevederile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl dețin Statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa utilizarea bunurilor în conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

50. Reclamanta consideră că hotărârea Curții supreme, considerând că imobilul său aparținea statului și anulând sentința definitivă din 30 martie 1994, a constituit o privațiune a dreptului său la respectarea bunurilor sale, privațiune care nu urmărea un

scop de utilitate publică. Ori, doar la 16 august 2001 reclamanta s-a aflat din nou în posesia bunului său.

Aceasta adaugă că, chiar dacă bunul său i-a fost restituit la 16 august 2001, aceasta rămâne victimă a încălcării articolului 1 din Protocolul n^o și că, într-un astfel de caz, doar valoarea indemnizațiilor poate fi modificată.

51. Guvernul subliniază că reclamanta a obținut dreptul de proprietate asupra imobilului său. Acesta reiterează argumentul său potrivit căruia reclamanta și-a pierdut calitatea de victimă și roagă curtea să-i respingă cererea cu privire la repararea prejudiciului material .

52. Curtea reamintește că dreptul de proprietate al reclamantei asupra bunului în litigiu fusese stabilit de o sentință definitivă din 30 martie 1994 și relevă faptul că dreptul astfel recunoscut nu era revocabil. De altfel, reclamanta a putut să beneficieze de bunul său în toată liniștea, în calitate de proprietar legitim, din 30 martie 1995 până la 22 iulie 1996, și poate face acest lucru din nou începând cu 16 august 2001. Aceasta și-a achitat de asemenea taxele și impozitele imobiliare aferente bunului său.

Reclamanta avea deci un bun în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 (vezi hotărârea *Brumărescu* menționată mai sus, alineatul 70).

53. Curtea relevă apoi că hotărârea din 9 aprilie 1996 a Curții supreme a anulat această sentință definitivă și a considerat că proprietarul legitim al bunului era statul. Ea consideră că această situație este dacă nu identică cel puțin analogă cu cea a reclamantului din cazul *Brumărescu* menționat mai sus. Curtea consideră deci că hotărârea Curții supreme de justiție a avut drept efect privarea reclamantei de bunul său, în sensul celei de-a doua frază a primului paragraf din articolul 1 din Protocolul nr. 1 (vezi *Brumărescu*, alineatele 73-74).

Ori, nici o justificare nu a fost furnizată de Guvern în ceea ce privește situația astfel creată. În plus, aceasta relevă că reclamanta s-a constatat privată de proprietatea bunului de la 30 martie 1995 până la 22 iulie 1996 și , de la această dată ultimă până la 16 august 2001, și anume mai mult de șase ani, fără să fi perceput indemnizații care să reflecte valoarea reală a acestei privațiuni.

54. În aceste condiții, presupunând chiar că putem demonstra că privațiunea de proprietate ar fi putut folosi unei cauze de interes public, Curtea consideră că echilibrul just între cerințele de interes general ale comunității și imperativele protecției drepturilor fundamentale ale individului a fost întrerupt, și că reclamanta a suportat o sarcină specială și exorbitantă

55. începând din acest moment, Curtea sosește la concluzia că a existat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție .

V ASUPRA APLICĂRII [ART. 41](#) DIN CONVENȚIE

59. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

„ În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Daune materiale

56. Cu titlu principal, reclamanta solicita, în observațiile sale preliminare, restituirea bunului litigios care, potrivit raportului litigios sau, în caz de nerestituire, a valorii sale comerciale care, potrivit raportului de expertiză prezentat de către aceasta Curții era de 405 526 dolari americani (« USD »), adică 414 831 euro (« EUR »).

În ultimele sale observații de completare prezentate Curții, reclamanta a informat Grefa că, la data de 16 august 2001, reîntrase în posesia imobilului revendicat, dar rămânea victima încălcărilor Convenției , care sunt « ireversibile », întrucât decizia Curții supreme de justiție nu va putea fi niciodată anulată. Aceasta consideră că, în acest condiții, suma despăgubirilor ar trebui să fie modificată.

57. Guvernul roagă Curtea să respingă cererea reclamante privind prejudiciul material, întrucât imobilul revendicat a fost reintegrat în patrimoniul său.

În ultimele sale observații privind articolul 41 al Convenției , Guvernul consideră că valoarea comercială a bunului este de 268 050 USD, respectiv 274 557 EUR, și consideră că rezultatele expertizei tehnice prezentate de reclamantă sunt neconforme cu realitatea.

58. Curtea consideră că reclamanta , care a fost privată de bunul său din data de 9 aprilie 1996 (data hotărârii Curții Supreme) până la 16 august 2001 (data deciziei administrative de restituire), a suferit în mod incontestabil un prejudiciu material în legătură directă cu încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 constatată.

59. Începând de atunci, pentru privațiunea de proprietate suferită, statuând în echitate, așa cum precizează articolul 41 din Convenție, Curtea consideră că se pot aloca reclamantei 15 000 EUR cu acest titlu.

B. Daune morale

60. în observațiile sale preliminare, reclamanta a solicitat 200 000 USD, adică 204 855 EUR, pentru prejudiciul moral suferit ca urmare a deciziei Curții supreme de justiție, care a privat-o de bunul său pentru a doua oară, după ce reușise, în 1994, să pună capăt încălcării dreptului său de către autoritățile comuniste timp de patruzeci de ani. Aceasta susține că procedura de recuperare a fost din punct de vedere psihologic covârșitoare pentru ea. Astfel a trebuit să suporte avatarurile tuturor fazelor procesului și , în cele din urmă, admiterea recursului în anulare i-a cauzat suferințe morale considerabile , ținând cont de asemenea de vârsta sa înaintată.

În ultimele sale observații, aceasta solicită cu titlu de prejudiciu moral suma de 250 000 USD, adică 256 068 EUR.

61. Guvernul se ridică împotriva acestei pretenții și consideră că nici un prejudiciu moral nu a fost reținut, întrucât aceasta nu l-a dovedit, și că nu există nici o legătură de cauzalitate între procedurile interne și pretinsul prejudiciu moral.

Acesta afirmă că, dacă Curtea ar fi trebuit să rețină existența unui eventual prejudiciu moral, aceasta trebuia să țină cont de toate elementele pertinente, inclusiv de situația socio-economică a țării și de P.I.B.

În ceea ce privește suma solicitată de reclamantă, Guvernul o consideră disproporționată.

62. Curtea consideră că evenimentele în cauză au implicat imixțiuni grave în drepturile reclamantei cu privire la respectarea bunului său, la accesul la n tribunal și la un proces echitabil, pentru care suma de 1 500 EUR reprezintă o reparare echitabilă a prejudiciului moral suferit..

Majorări de întârziere

63. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. *Respinge* excepțiile ridicate de Guvern ;
2. *Declară*, cererea admisibilă ;
3. *admite*, că a existat o încălcare a articolului 6 alineatul 1 din Convenție cu privire la absența unui proces echitabil ;
- 4 *admite*, că a existat o încălcare a articolului 6 alineatul 1 din Convenție cu privire la refuzul dreptului de acces la un tribunal ;
- 5 *admite*, că a existat o încălcare a articolului 6 alineatul 1 din Convenție cu privire la presupusă lipsă de imparțialitate și de independență a Curții Supreme de Justiție;
- 6 *admite*, că a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
7. *admite*, prin șase voturi contra unul, că statul pârât trebuie să verse reclamantei, în cele trei luni începând din ziua în care hotărârea va deveni definitivă în conformitate cu articolul 44 alineatul 2 din Convenție , 15 000 EUR (cincisprezece mii euro) pentru saune materiale, de convertit în moneda națională a statului pârât în cuantumul aplicabil la data reglementării;
8. *admite*, în unanimitate, că statul pârât trebuie să achite reclamantei, în cele trei luni începând de la data la care hotărârea va deveni definitivă în conformitate cu articolul

44 alineatul 2 din Convenție, 1 500 EUR (o mie cinci sute euro) pentru daune morale, de convertit în moneda națională a statului pârât în cuantumul aplicabil la data reglementării;

9. admite, că începând cu data expirării susmenționatului termen și până la vărsarea sumelor indicate sub punctele 7 și 8 vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;
10. *respinge*, cererea de satisfacție echitabilă pentru surplus.

Întocmită în franceză, apoi comunicată în scris la 14 februarie 2008 în aplicarea articolului 77 alineatele 2 și 3 din regulament.

S. DOLLÉ
Grefier

J.-P. COSTA
Președinte

La prezenta hotărâre este anexată, în conformitate cu articolele 45 alineatul 2 din Convenție și 74 alineatul 2 din regulament, expunerea opiniei disidente a d.nei Mularoni.

J.-P.C.
S.D.